

Toleransepedagogikk / normkritisk pedagogikk

Toleranse: Fokuserer på normbrytere heller enn normene som blir brutt. Kan usynliggjøre mangfold og gi normpersoner rett til å ha synspunkter om normbrytere.

Normkritikk: Utfordrer normer som bidrar til andregjøring, ekskludering og diskriminering, og normer som hindrer mangfold og trygg identitetsutvikling.

De av oss som...

Det er lurt å skille mellom disse to måtene å gjøre ting på:

Toleransepedagogikken gir normpersoner som tilhører en majoritet muligheten til å mene noe om noen. Noen innenfor en norm skal tolerere noen som er utenfor. Det oppleves ikke greit å være en som andre skal tåle, tolerere. Det er normene vi må rette blikket mot. Når lærebøker og undervisningen har heterofili som ramme og utgangspunkt for arbeid med seksualitet ekskluderer vi mange og skaper et ugreit oss/dem-skilte. Alle har behov for å lære om sin kropp og seksualitet.

Hvis vi derimot arbeider **normkritisk** ser vi hvordan normer henger sammen med ulike maktstrukturer. Vi kan for eksempel diskutere samfunnets forventninger til hvordan jenter og gutter skal opptre og om det begrenser våre muligheter. De av oss som bryter normer tilpasser oss kanskje normene – med de personlige konsekvensene det medfører – og de av oss som ikke opplever å bryte med normene kan oppleve at normene er usynlige eller at de ikke er der.

For å synliggjøre mangfoldet som finnes kan du som lærer for eksempel bruke frasen «de av oss som...» og dermed unngå å skape et skille mellom oss og dem. Denne frasen kan brukes i mange settinger, og tydeliggjør at mangfold er noe positivt, og at alle grupper er en forventet del av samfunnet.

Kort oppsummert: Det viktig å ikke *anta* noe som helst om egen elevgruppe og kommunisere «vi som er her er heterofile». Da kan undervisning om skeiv tematikk bli en belastning for eventuelle skeive elever i klasserommet, om de er åpne om det eller ikke.

Samtidig er det viktig å ikke la frykt for å si noe galt gjøre at man unngår å ta opp skeiv historie i undervisningen når det er relevant. Øvelse gjør mester, og etter hvert blir man tryggere på å snakke om skeiv historie, skeiv språkhistorie og skeiv litteraturhistorie som en naturlig del av historien, språk- og litteraturhistorien, som alt annet.

Kilde: Rosa kompetanse <https://www.foreningenfri.no/rosa-kompetanse/>.